

Kongressen konstaterar att efter en 10-årig försöksverksamhet med nioårig obligatorisk enhetsskola har 1957 års Skolberedning i uppdrag att i en sammanfattande utredning förlägga förslag, avsedda att läggas till grund för riksdagens beslut om den obligatoriska skolans målsättning och struktur samt undervisningens innehåll.

Syftet med skolpliktens förlängning samt hopsmältningen av hittills skilda skolformer finner kongressen i första hand vara att skapa förutsättningar för en breddning och fördjupning av den allmänna medborgarbildningen i avsikt att ungdomen skall bli bättre skickad att som medborgare fullgöra sina insatser i samhälls- och arbetslivet. Detta syftemål bör avspeglas såväl i kursplaner som i skolans arbetssätt och organisation.

Även om den obligatoriska skolan indelats i stadier, måste den betraktas som en helhet, varav följer att kursplanerna bör samordnas och studiegången sammanfogas till en naturlig enhet. Elevernas möjligheter att tillvälja ämnen med hänsyn till lagging, intressen och behov måste ges stort utrymme och skolorganisationen göras sådan att övergång från en studieinriktning till en annan kan ske utan svårighet. Högstadiet måste vidare utformas så att elever med matematisk-naturvetenskaplig lagging får möjligheter till fullvärdig utbildning även i humanistiskt betonade ämnen, likaväl som elever med begåvning för praktisk-manuell verksamhet måste beredas tillfälle till god teoretisk utbildning. Full jämställdhet mellan skilda utbildningsvägar måste eftersträvas och det är angeläget att avslutningslinjernas kompetens klargöres.

För de åldersgrupper som den obligatoriska skolan omspanner är klassen som arbetsgrupp av betydande socialt värde, och största möjliga hänsyn bör därför tagas till önskemålet att klassen så länge som möjligt sammanhålls. Att arbetsgemenskapen i skolan skapar arbetstrivsel och arbetsro är en väsentlig förutsättning för social fostran och förståelse. Skolans differentieringsfrågor måste betraktas även ur dessa synpunkter. Ett tidigt och sedermera fastlåst linjeval är tillika av utvecklingspsykologiska skäl betänkligt. En sen differentiering är därför att föredra. Förstärkningsanordningar och nivågruppering synes vara verksamma medel för att inom ramen för en i stort sett obruten klassgemenskap nå tillfredsställande arbetsresultat.

Den ojämna befolkningstätheten i landet medför att inom mera glest befolkade områden är ett system med skolskjutsar och inackordering ofrånkomligt. Av flera skäl är det angeläget att sådana anordningar kommer till användning endast där tvingande omständigheter föreligger, vilket gäller för hela den 9-åriga skolan. Förmånen av att barnen får växa upp i hemmens fostran och vård är med tanke på den allt svårare fostringssituationen än mer angelägen att tillvarata och befästa. Bygdeskolorna är alltså av stor betydelse för bygdens liv.

Skolans vidgade uppgifter i samhället medför stora förändringar också i lärarnas arbetssituation. Ordnings- och disciplinsvårigheterna gör sig starkt gällande även inom skolan. Kongressen fäster den största vikt vid att de yttre betingelserna för undervisningen i dess helhet snarast förbättras. Under hänvisning till vad förbundet i andra sammanhang framfört i dessa frågor understryker kongressen angelägenheten av att verksamma åtgärder snarast vidtas för att minska barnantalet i klasserna, förbättra tillgången på mångsidiga hjälpmedel i undervisningens tjänst och utbygga en tillräckligt omfattande och väl differentierad specialklassorganisation.

Kongressen uttalar sin tillfredsställelse över beslutet om upprättande av en andra lärarhögskola och förväntar att all grundutbildning av folkskollärare snarast förläggs till sådana högskolor. Skolöverstyrelsens förslag om en kontinuerlig och rationellt ordnad fortbildningsverksamhet för lärarna bör också snarast genomföras.